

FOLKETINGETS OMBUDSMAND

Folketinget, Tilsynet i henhold til grundlovens § 71
Christiansborg
1240 København K

Temarapport om tilsynsbesøg på børneområdet i 2022

Til orientering sender jeg ombudsmandens temarapport 2022 om mindre, private opholdssteder for unge.

Mindre, private opholdssteder for unge var temaet for de tilsynsbesøg, som ombudsmanden i samarbejde med Institut for Menneskerettigheder og DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur gennemførte på børneområdet i 2022.

I rapporten sammenfattes og formidles de væsentligste resultater af temaet.

Jeg lægger en nyhed på ombudsmandens hjemmeside om temarapporten.

Jeg har sendt et enslydende brev til Folketingets Retsudvalg, Folketingets Socialudvalg, Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg og Folketingets Sundhedsudvalg.

Med venlig hilsen

Niels Fenger

28. juni 2023

Dok.nr. 23/01418-6/CAA
Bedes oplyst ved
henvendelse

+ bilag

**Folketingets
Ombudsmand**
Gammeltorv 22
1457 København K
33 13 25 12
www.ombudsmanden.dk
post@ombudsmanden.dk

Oplysning om telefontid
og mulighed for personlig
henvendelse findes på
ombudsmanden.dk/kontakt

**FOLKETINGETS
OMBUDSMAND**

Temarapport 2022

Mindre, private opholdssteder for unge

Indhold

28. juni 2023

1. Indledning	4
2. Hvad har temabesøgene vist?	4
2.1. Hovedkonklusioner	4
2.2. Generelle anbefalinger.....	5
2.3. Baggrunden for valg af tema og fokusområde.....	6
2.4. Hvordan gjorde ombudsmanden?.....	7
3. Fysisk magtanvendelse	8
3.1. Reglerne	8
3.2. Omfanget af fysisk magtanvendelse.....	9
3.3. Eksempler på indberetninger	9
3.4. Kendskab til regler mv.	12
3.5. Information om rettigheder.....	13
4. Undersøgelse af person og opholdsrum	13
4.1. Reglerne	13
4.2. Omfanget af undersøgelse af person og opholdsrum.....	15
4.3. Eksempler på indberetninger	15
4.4. Kendskab til reglerne	16
4.5. Information om rettigheder.....	17
5. Tilbageførsel ved rømning og tilbageholdelse i forbindelse med eller under en anbringelse	17
5.1. Reglerne	17
5.2. Omfanget af tilbageførsel ved rømning.....	19
5.3. Omfanget af tilbageholdelse i forbindelse med eller under en anbringelse	19
6. Rusmiddeltest	20
6.1. Reglerne	20
6.2. Anvendelsen af rusmiddeltest.....	20

Dok.nr. 23/01418-2/KHH

7. Forebyggelse og håndtering af alkohol- og stofmisbrug, seksuelle overgreb og selvskadende adfærd	22
7.1. Forebyggelse og håndtering af alkohol- og stofmisbrug	22
7.2. Forebyggelse og håndtering af seksuelle overgreb	23
7.3. Forebyggelse og håndtering af selvskadende adfærd	23
8. Sundhed.....	24
8.1. Generelt	24
8.2. Sundhedsfaglige procedurer.....	24

1. Indledning

Mindre, private opholdssteder for unge var tema for de tilsynsbesøg (inden for tema), som ombudsmanden gennemførte på børneområdet i 2022 i samarbejde med Institut for Menneskerettigheder og DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur.

For at belyse temaet gennemførte ombudsmanden i alt otte tilsynsbesøg på opholdssteder, der som udgangspunkt havde otte til ti pladser til unge mellem 13 og 17 år. Et besøg blev afviklet virtuelt på grund af COVID-19, mens de øvrige besøg blev afviklet fysisk. Under tilsynsbesøgene var der især fokus på:

- Fysisk magtanvendelse samt undersøgelse af person og opholdsrum
- Tilbageførsel ved rømning og tilbageholdelse i forbindelse med eller under en anbringelse
- Rusmiddelfest
- Forebyggelse og håndtering af alkohol- og stofmisbrug, seksuelle overgreb og selvskadende adfærd
- Sundhedsmæssige forhold.

2. Hvad har temabesøgene vist?

2.1. Hovedkonklusioner

- De besøgte opholdssteder anvendte fysisk magt og andre indgreb i selvbestemmelsesretten i begrænset omfang, og tilsynsbesøgene efterlod overordnet set det indtryk, at stederne havde fokus på at håndtere konflikter på en pædagogisk, konstruktiv og dialogbaseret måde.
- På flere af opholdsstederne havde de ansatte alene et mere overordnet kendskab til reglerne i voksenansvarsloven om bl.a. fysisk magt, herunder til hvordan fysisk magt i praksis bør udføres.
- Fristen for at registrere og indberette fysisk magtanvendelse samt undersøgelser af person og opholdsrum blev i flere tilfælde ikke overholdt, ligesom indberetningskemaerne ofte ikke indeholdt en fyldestgørende beskrivelse af hændelsesforløbet i forbindelse med magtanvendelsen.
- Flere af opholdsstederne informerede ikke i forbindelse med anbringelsen unge og forældremyndighedsindehavere om deres rettigheder i relation til fysisk magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten.

- Tilsynsbesøgene efterlod overordnet set det indtryk, at opholdsstederne i relevant omfang havde fokus på forebyggelse og håndtering af alkohol- og stofmisbrug, seksuelle overgreb og selvskadende adfærd.

2.2. Generelle anbefalinger

På baggrund af tilsynsbesøgene anbefaler ombudsmanden generelt, at private opholdssteder

- sikrer, at fristen for at registrere fysisk magtanvendelse og undersøgelser af person og opholdsrum samt fristerne for indberetning til og orientering af de relevante myndigheder og forældremyndighedsindehavere overholdes.
- sikrer, at indberetningsskemaer om fysisk magtanvendelse indeholder en fyldestgørende beskrivelse af hændelsesforløbet, herunder en beskrivelse af, hvordan barnet eller den unge konkret blev ført eller fastholdt, og en begrundelse for, hvorfor indgrebet var nødvendigt.
- sikrer, at indberetningsskemaer om undersøgelse af person og opholdsrum indeholder en fyldestgørende beskrivelse af hændelsesforløbet, herunder en angivelse af, om barnet eller den unge er gjort bekendt med grunden til undersøgelsen og er opfordret til frivilligt at aflevere eventuelle effekter.
- sikrer, at personalet har tilstrækkeligt kendskab til reglerne i voksenansvarslovgivningen, herunder om anvendelse af fysisk magt, og at opholdsstederne har skriftlige retningslinjer om fysisk magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten.
- sikrer, at børn, unge og forældremyndighedsindehavere – i forbindelse med barnets eller den unges anbringelse – informeres om deres rettigheder i relation til magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten, herunder klageadgang. Ombudsmanden anbefaler i den forbindelse, at opholdssteder overvejer at udarbejde skriftligt materiale om rettigheder og klageadgang, som kan udleveres ved anbringelsen.
- sikrer, at rusmiddeltest anvendes i overensstemmelse med reglerne herom, herunder at et generelt samtykke til anvendelse af rusmiddeltest indhentes enten i forbindelse med anbringelsen eller undervejs i anbringelsesforløbet, hvis der opstår behov for at kunne anvende test, og at den anbringende kommune og forældremyndighedsindehavere orienteres om anvendelsen af en rusmiddeltest og om testens resultat.

- sikrer, at medicinbehandling foregår i henhold til de gældende regler, og at medicininstrukser er udfærdiget i overensstemmelse med Sundhedsstyrelsens vejledning om udfærdigelse af instrukser.

Ombudsmanden vil drøfte opfølgningen på de generelle anbefalinger med henholdsvis Social-, Bolig- og Ældreministeriet og Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Ombudsmanden vil også følge op på de generelle anbefalinger under fremtidige tilsynsbesøg.

Ombudsmanden har på baggrund af tilsynsbesøgene rejst en sag af egen drift om anvendelsesområdet for rusmiddeltest. Se herom nedenfor i pkt. 6.2.

2.3. Baggrunden for valg af tema og fokusområde

En række forhold for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, er reguleret i voksenansvarsloven (lovbekendtgørelse nr. 764 af 1. august 2019) og den tilhørende bekendtgørelse og vejledning. Det gælder bl.a. personalets adgang til at anvende magt og foretage andre indgreb i børnenes og de unges selvbestemmelsesret. Af hensyn til børnenes og de unges retssikkerhed er det vigtigt, at personalet har kendskab til disse regler.

Ombudsmanden ønskede på den baggrund at undersøge forholdene på mindre, private opholdssteder for at afdække, om medarbejderne har tilstrækkeligt kendskab til voksenansvarslovens regler vedrørende de områder, der var fokus på under besøgene, jf. pkt. 1 ovenfor.

Ombudsmanden besøgte primært steder, hvor målgruppen er unge med bl.a. alkohol- eller stofmisbrug, selvskadende adfærd og lignende.

Formålet med at besøge steder med denne målgruppe var at opnå viden om, hvordan opholdsstederne håndterer de unges udfordringer, og hvilken type misbrugsbehandling de unge har adgang til.

I den forbindelse kan bl.a. voksenansvarslovens regler om undersøgelse af person og opholdsrum, tilbageførsel ved rømning, tilbageholdelse i forbindelse med eller under en anbringelse samt rusmiddeltest være relevante. I forbindelse med tilsynsbesøgene ønskede ombudsmanden derfor at undersøge, om stederne har kendskab til reglerne herom, og i hvilket omfang stederne gør brug af de muligheder, reglerne giver.

Anbragte unge med alkohol- eller stofmisbrug vil kunne være særligt sårbare over for udnyttelse bl.a. af seksuel karakter. Ombudsmanden ønskede derfor at få belyst, om stederne har viden, herunder retningslinjer, om forebyggelse og håndtering af seksuelle overgreb. Ombudsmanden ønskede også i forhold til unge med selvskadende adfærd at undersøge, om stederne har viden,

herunder retningslinjer, om forebyggelse og håndtering af selvskadende adfærd.

Endelig ønskede ombudsmanden at få belyst de unges adgang til sundhedsbetjening og besøgsstedernes medicinbehandling.

2.4. Hvordan gjorde ombudsmanden?

2.4.1. Materiale og information i forbindelse med besøgene

Forud for tilsynsbesøgene modtog ombudsmanden oplysninger om en række forhold ved opholdsstederne og konkrete indberetninger om magt og andre indgreb i selvbestemmelsesretten med henblik på at belyse bl.a. de valgte fokusområder.

Umiddelbart op til tilsynsbesøget informerede ombudsmanden de unge om besøget med henblik på at tale med flest muligt unge. Under tilsynsbesøgene havde besøgsholdene samtaler med i alt 41 unge i aldersgruppen 13-17 år.

Besøgsholdene talte endvidere med forældre til de unge (i alt 33 forældre). Derudover talte besøgsholdene med personale på opholdsstederne, herunder medicinansvarlige, ligesom besøgsholdene indhentede oplysninger om stederne i forbindelse med drøftelser med ledelsen.

2.4.2. Retsgrundlaget for tilsynsbesøg

Tilsynsbesøgene blev gennemført som led i ombudsmandens almindelige tilsynsvirksomhed efter ombudsmandsloven og som led i ombudsmandens arbejde med at forebygge, at mennesker, der er eller kan blive berøvet deres frihed, udsættes for f.eks. umenneskelig eller nedværdigende behandling, jf. den valgfri protokol til FN's konvention om tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

Ombudsmandens arbejde for at forebygge nedværdigende behandling mv. i henhold til protokollen udføres i samarbejde med Institut for Menneskerettigheder og DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur.

Institut for Menneskerettigheder og DIGNITY bidrager i samarbejdet med menneskeretlig og lægefaglig ekspertise. Dette betyder bl.a., at personale med ekspertise på disse områder fra de to institutter deltager i planlægning og gennemførelse af samt opfølgning på tilsynsbesøg.

Derudover har ombudsmanden et særligt ansvar for at beskytte børns rettigheder efter bl.a. FN's Konvention om Barnets Rettigheder (børnekonventionen).

En børnesagkyndig fra ombudsmandsinstitutionen deltager som udgangspunkt i tilsynsbesøgene på børneområdet.

2.4.3. Oversigt over besøg i 2022

På ombudsmandens hjemmeside findes en samlet oversigt over de aflagte besøg i 2022, herunder de anbefalinger, der blev givet til de enkelte opholdssteder: [Gennemførte tilsynsbesøg på børneområdet i 2022 \(ombudsmanden.dk\)](https://ombudsmanden.dk).

3. Fysisk magtanvendelse

3.1. Reglerne

Barnets bedste skal komme i første række ved alle foranstaltninger, der vedrører børn. Det fremgår af børnekonventionen.

Det følger af voksenansvarsloven, at personalet på opholdssteder kan anvende fysisk magt over for et barn eller en ung, når visse betingelser er opfyldt.

Anvendelse af fysisk magt må dog kun ske undtagelsesvist. Og anvendelse af fysisk magt må aldrig erstatte omsorg og socialpædagogisk indsats. Magtanvendelsen skal desuden altid stå i et rimeligt forhold til det, der søges opnået. Den skal udøves så skånsomt og kortvarigt, som omstændighederne tillader, og med størst mulig hensyntagen til barnets eller den unges personlige integritet. Det følger af de generelle principper for magtanvendelse mv., som fremgår af voksenansvarsloven.

FYSISK MAGTANVENDELSE

Hvem og hvad

Personalet kan fastholde eller føre et barn eller en ung til et andet opholdsrum.

Hvornår

Der kan anvendes fysisk magt, når barnet eller den unge udviser en adfærd, herunder vedvarende chikane, der er til fare for barnet eller den unge selv eller andre på stedet.

Dokumentation og høring

Stedet skal registrere og indberette brug af fysisk magt.

Barnet eller den unge skal gøres bekendt med indberetningen og have lejlighed til at udtale sig om episoden.

Information

Barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaverne skal – når barnet eller den unge tager ophold på stedet – *oplyses om deres rettigheder i relation til magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten*, herunder om klageadgang.

3.2. Omfanget af fysisk magtanvendelse

Besøgene efterlod generelt det indtryk, at der på opholdsstederne alene i begrænset omfang blev anvendt fysisk magt over for de unge, og at stederne så vidt muligt søger at undgå at bruge fysisk magt og andre indgreb i selvbestemmelsesretten.

Besøgsstederne redegjorde i relevant omfang for, hvordan de via den pædagogiske indsats havde fokus på at forebygge magtanvendelser og andre indgreb i selvbestemmelsesretten ved hjælp af bl.a. dialog og deeskalerende adfærd samt low arousal. De fleste af opholdsstederne oplyste også, at de i et vist omfang har adgang til ekstern supervision i form af f.eks. psykologbistand i forhold til arbejdet med de unge.

Ombudsmanden indhentede forud for besøgene oplysninger om bl.a. antallet af magtanvendelser i perioden 2019-2021. Det fremgår af de tilsendte oplysninger, at det enkelte besøgssted havde mellem 0 og op til 10 registrerede magtanvendelser i alt over for unge under 18 år i denne periode.

3.3. Eksempler på indberetninger

Opholdsstederne skal registrere anvendelse af fysisk magt på et særligt skema. Skemaet fremgår af bilag 1 a til voksenansvarsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 810 af 13. august 2019 om voksenansvar for anbragte børn og unge).

I forbindelse med tilsynsbesøgene indhentede ombudsmanden de seneste indberetningsskemaer vedrørende fysisk magtanvendelse fra de syv steder, som havde indberettet fysisk magt i den efterspurgte periode. Ombudsmanden modtog i alt 28 indberetningsskemaer.

Gennemgangen af indberetningerne dannede grundlag for drøftelser mellem besøgsstederne og de besøgte steder under tilsynsbesøgene.

3.3.1. Overholdelse af frister for at registrere og indberette fysisk magtanvendelse

Hvis der er anvendt magt over for et barn eller en ung, skal anbringelsesstedets leder (eller dennes stedfortræder) ifølge reglerne om voksenansvar inden for 24 timer registrere hændelsen. Den korte frist er først

og fremmest af hensyn til børnenes og de unges retssikkerhed, men også af hensyn til det personale, der har været involveret.

Derefter skal anbringelsesstedets leder (eller dennes stedfortræder) uden ugrundet ophold, dvs. hurtigst muligt inden for 24 timer efter registreringen, sende en kopi af indberetningsskemaet til den anbringende kommune samt orientere forældremyndighedsindehaverne. Ved månedens udgang skal der sendes kopi af indberetningsskemaet til socialtilsynet, ligesom en eventuel kommunal eller regional driftsherre skal orienteres.

Gennemgangen af de modtagne indberetningsskemaer viste, at ingen af de syv opholdssteder, som havde indberettet fysisk magt, fuldt ud overholdt fristerne for at registrere og indberette anvendelsen heraf. Et af stederne havde dog kun i et enkelt tilfælde overskredet fristen for indberetning til den anbringende kommune. Et andet sted angik fristoverskridelserne primært en enkelt episode, hvor stedet havde været i tvivl om pligten til at indberette. Herudover var baggrunden for fristoverskridelserne på et af de øvrige steder, at man tidligere havde haft en praksis om at afvente den unges bemærkninger til indberetningen, men stedet havde ændret praksis, da man af socialtilsynet var blevet gjort opmærksom på, at man kan eftersende den unges bemærkninger.

Flere af indberetningerne indeholdt ikke oplysninger om orientering af forældremyndighedsindehaverne efter en fysisk magtanvendelse.

Ombudsmanden anbefalede på den baggrund fire opholdssteder at sikre, at fristerne for at registrere og indberette fysisk magtanvendelse overholdes.

Et enkelt af stederne fik samtidig en anbefaling om at sikre, at alle stedets magtanvendelser registreres og indberettes.

Ombudsmanden anbefaler på den baggrund generelt, at det sikres, at fristen for at registrere en fysisk magtanvendelse samt fristerne for indberetning til og orientering af de relevante myndigheder og forældremyndighedsindehavere overholdes.

Ombudsmanden har tidligere over for dengang Social- og Ældreministeriet (nu Social-, Bolig- og Ældreministeriet) rejst spørgsmål om forståelsen af fristen for indberetning til socialtilsynet ("ved månedens udgang"). Ministeriet har i november 2022 ved et brev til de fem socialtilsyn oplyst, at fristen om indberetning til socialtilsynet "ved månedens udgang" angår overgangen mellem kalendermåneder, og at der således skal indsendes kopier af indberetningsskemaerne for en indeværende kalendermåned ved denne måneds udgang (og ikke inden for en periode på 31 dage).

3.3.2. Dokumentation for magtanvendelserne

En indberetning skal indeholde en beskrivelse af, hvad der skete i forbindelse med magtanvendelsen, og en begrundelse for, hvorfor indgrebet var nødvendigt.

En fyldestgørende beskrivelse af hændelsesforløbet i forbindelse med en magtanvendelse og en præcis angivelse af, hvordan barnet eller den unge blev ført eller fastholdt, er en forudsætning for, at det kan vurderes, om magtanvendelsen var i overensstemmelse med reglerne i voksenansvarsloven.

Nogle af de indberetningsskemaer, som ombudsmanden modtog, indeholdt ikke en tilstrækkelig beskrivelse af hændelsesforløbet eller af, hvordan magtanvendelsen blev udført, f.eks. hvordan den unge var blevet fastholdt eller ført. Herudover manglede der i flere tilfælde andre oplysninger, herunder oplysninger om inddragelse af den unge, jf. nedenfor i pkt. 3.3.3.

Ombudsmanden anbefalede på den baggrund de syv opholdssteder, som havde indberettet fysisk magt, at sikre, at indberetningsskemaerne udfyldes fyldestgørende.

Ombudsmanden anbefaler generelt, at det sikres, at indberetningsskemaer om fysisk magtanvendelse indeholder en fyldestgørende beskrivelse af hændelsesforløbet, herunder en beskrivelse af, hvordan barnet eller den unge konkret blev ført eller fastholdt, og en begrundelse for, hvorfor indgrebet var nødvendigt.

3.3.3. Inddragelse af den unge

Børn og unge, der har været involveret i en fysisk magtanvendelse eller andre indgreb i selvbestemmelsesretten, skal gøres bekendt med den registrering, der er foretaget af episoden. De skal også have lejlighed til at udtale sig om episoden. Det følger af lovgivningen om voksenansvar.

Besøgene efterlod generelt det indtryk, at opholdsstederne i forlængelse af en magtanvendelse talte med de unge både om episoden og registreringen.

Ombudsmanden gav dog et opholdssted en anbefaling om at sikre, at de unge efter en fysisk magtanvendelse gøres bekendt med registreringen heraf og får lejlighed til at udtale sig om episoden. Et andet sted blev gjort opmærksom på, at de ansatte ikke havde tilstrækkelig opmærksomhed på, at den unge efter en magtanvendelse – ud over at have lejlighed til at udtale sig om episoden – også skal gøres bekendt med registreringen.

Gennemgangen af selve indberetningsskemaerne om fysisk magtanvendelse viste også, at den unge i de fleste tilfælde havde haft lejlighed til at udtale sig

om episoden, men at det for flere af opholdsstedernes vedkommende ikke fremgik tydeligt af skemaet, om den unge var gjort bekendt med registreringen. Som nævnt ovenfor under pkt. 3.3.2 anbefalede ombudsmanden syv opholdssteder at sikre, at indberetningskemaerne udfyldes fyldestgørende.

3.4. Kendskab til regler mv.

Børn og unge, der er anbragt på opholdssteder, skal behandles værdigt, hensynsfuldt og i overensstemmelse med deres rettigheder. For at sikre dette er det afgørende, at personalet kender de regler, der gælder for brug af fysisk magt over for børnene og de unge.

En fysisk magtanvendelse skal udføres så skånsomt og kortvarigt, som omstændighederne tillader, og med størst mulig hensyntagen til barnets eller den unges personlige integritet. Det forudsætter bl.a., at personalet har kendskab til, hvilke greb der bør anvendes ved en magtanvendelse.

Skriftlige retningslinjer om fysisk magtanvendelse kan i den forbindelse være en støtte og hjælp i det daglige arbejde.

Alle besøgsstederne havde skriftlige retningslinjer om fysisk magtanvendelse. Besøgsholdene fik under tilsynsbesøgene generelt det indtryk, at de ansatte var meget tilbageholdende med at anvende magt, men samtidig også at de ansatte på flere af stederne alene havde et mere overordnet kendskab til reglerne i voksenansvarsloven, herunder til hvordan fysisk magt i praksis bør udføres i forhold til f.eks. at bruge skånsomme greb.

Flere af stederne havde unge i efterværn, men de ansatte var ikke bekendt med, at reglerne om fysisk magt i voksenansvarsloven ikke gælder i forhold til unge i efterværn.

Ledelsen på flere af opholdsstederne gav udtryk for, at det begrænsede kendskab til reglerne formentlig skyldes, at der sjældent anvendes fysisk magt. Besøgsholdene tilkendegav i den forbindelse, at de ansatte under alle omstændigheder bør have et tilstrækkeligt kendskab til reglerne, herunder til hvilke greb der bør anvendes, hvis der opstår behov herfor. Der var endvidere under flere af tilsynsbesøgene overordnede drøftelser af grænsefladerne mellem omsorg og magt.

Ombudsmanden gav fem opholdssteder anbefalinger, der havde til formål at sikre, at de ansatte har tilstrækkeligt kendskab til reglerne i voksenansvarslovgivningen om bl.a. fysisk magt, herunder til hvordan fysisk magt i praksis bør udføres.

Ombudsmanden anbefalede samtidig fire opholdssteder at sikre, at de interne retningslinjer om fysisk magt er i overensstemmelse med og beskriver de centrale krav i voksenansvarslovgivningen.

I lyset heraf anbefaler ombudsmanden generelt, at det sikres, at personalet har tilstrækkeligt kendskab til reglerne i voksenansvarslovgivningen, herunder om anvendelse af fysisk magt, og at opholdsstederne har skriftlige retningslinjer om fysisk magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten.

3.5. Information om rettigheder

I forbindelse med en anbringelse på et opholdssted skal lederen oplyse barnet eller den unge samt forældremyndighedsindehaverne om deres rettigheder i relation til magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten, herunder adgangen til at klage til henholdsvis Ankestyrelsen og kommunalbestyrelsen. Det følger af lovgivningen om voksenansvar.

Besøgene afdækkede, at flere opholdssteder ikke i forbindelse med anbringelsen informerede de unge og forældremyndighedsindehaverne om deres rettigheder i relation til magtanvendelse mv.

Ombudsmanden anbefalede fem opholdssteder at sikre, at de unge og forældremyndighedsindehavere ved anbringelsen bliver informeret om deres rettigheder i relation til magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten, herunder klageadgangen til henholdsvis Ankestyrelsen og kommunalbestyrelsen. Et opholdssted fik en anbefaling, som havde til formål at sikre, at informationsmaterialet var i overensstemmelse med reglerne i voksenansvarslovgivningen.

Ombudsmanden anbefaler på den baggrund generelt, at det sikres, at børn, unge og forældremyndighedsindehavere – i forbindelse med barnets eller den unges anbringelse – informeres om deres rettigheder i relation til magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten, herunder klageadgang. Ombudsmanden anbefaler i den forbindelse, at opholdssteder overvejer at udarbejde skriftligt materiale om rettigheder og klageadgang, som kan udleveres ved anbringelsen.

4. Undersøgelse af person og opholdsrum

4.1. Reglerne

Det følger af voksenansvarsloven, at der på opholdssteder kan foretages undersøgelse af et bragt barns eller ungs person eller opholdsrum, når visse betingelser er opfyldt. Undersøgelse af person og opholdsrum skal

gennemføres under iagttagelse af de generelle principper for magtanvendelse, jf. ovenfor under pkt. 3.1.

UNDERSØGELSE AF PERSON OG OPHOLDSRUM

Hvornår

Der kan foretages undersøgelse af person og opholdsrum, når der er *bestemte grunde til at antage*, at barnet eller den unge er i besiddelse af effekter, og besiddelsen medfører, at ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn ikke kan iagttages.

Hvem

En beslutning om undersøgelse af person eller opholdsrum *træffes af lederen eller den, der er bemyndiget hertil.*

Hvordan

Inden en undersøgelse har barnet eller den unge som udgangspunkt ret til at få *oplyst grunden* til undersøgelsen. Der kan ved undersøgelsen benyttes metaldetektorer, scannere eller lignende.

Undersøgelse af person

Undersøgelsen kan foretages ved *klap uden på tøjet og undersøgelse af lommer og sko*, og det kan kræves, at barnet eller den unge tager sit overtøj, sin hovedbeklædning og sine sko af.

Undersøgelse af opholdsrum

Ved gennemgang af barnets eller den unges genstande i opholdsrummet skal barnet eller den unge som udgangspunkt tilbydes at *overvære undersøgelsen* eller straks herefter tilbydes at få *gennemgået undersøgelsen og dens resultat.*

Dokumentation og høring

Institutionen skal *registrere og indberette* en undersøgelse af person og opholdsrum.

Barnet eller den unge skal *gøres bekendt med indberetningen* og have *lejlighed til at udtale sig.*

Effekter fundet ved undersøgelsen kan tilbageholdes, hvis det skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn. Der skal udfærdiges en liste, hvis der tilbageholdes genstande, som tilhører barnet eller den unge. Barnet eller den unge skal orienteres om tilbageholdelsen og have udleveret en kopi af listen.

4.2. Omfanget af undersøgelse af person og opholdsrum

Ombudsmanden indhentede forud for besøgene oplysninger om bl.a. antallet af undersøgelser af person og opholdsrum i perioden 2019-2021. Det fremgår af de tilsendte oplysninger, at opholdsstederne i meget begrænset omfang foretager undersøgelser af person og opholdsrum. Fire af de besøgte opholdssteder havde efter det oplyste ikke foretaget nogen undersøgelser i perioden, tre steder havde foretaget en enkelt undersøgelse, mens det sidste sted havde foretaget fire undersøgelser i perioden. Ud af de i alt syv undersøgelser var alene en enkelt en personundersøgelse.

Enkelte af besøgsstederne oplyste, at de af hensyn til relationen til de unge altid kontakter politiet i stedet for selv at foretage en undersøgelse, hvis de har mistanke om, at en ung er i besiddelse af noget ulovligt. Et af de øvrige steder oplyste, at det også flere gange havde gjort brug af politiet i stedet for selv at foretage en undersøgelse. Nogle steder oplyste, at de aldrig selv havde foretaget eller ville foretage en personundersøgelse.

Flere af besøgsstederne angav, at stedet altid opfordrer de unge til at aflevere eventuelle genstande, som de unge ikke må have, og at de unge normalt afleverer genstandene frivilligt.

4.3. Eksempler på indberetninger

Undersøgelser af person og opholdsrum skal registreres på samme skema – og der gælder de samme frister for indberetning mv. – som ved fysisk magtanvendelse, jf. pkt. 3.3.1 ovenfor.

Gennemgangen af de enkelte indberetninger dannede grundlag for drøftelser mellem besøgsholdene og de relevante besøgssteder under tilsynsbesøgene.

4.3.1. Overholdelse af frister for at registrere og indberette undersøgelse af person og opholdsrum

Gennemgangen af indberetningsskemaerne viste, at fristerne for at registrere og indberette undersøgelse af person og opholdsrum ikke i alle tilfælde blev overholdt.

Ombudsmanden anbefalede to ud af de fire opholdssteder, som havde foretaget sådanne undersøgelser, at sikre, at fristerne for at registrere og indberette undersøgelse af person og opholdsrum overholdes.

Ombudsmanden anbefaler generelt, at det sikres, at fristen for at registrere undersøgelser af person og opholdsrum samt fristerne for indberetning til og

orientering af de relevante myndigheder og forældremyndighedsindehavere overholdes.

4.3.2. Dokumentation for undersøgelse af person og opholdsrum

De fleste af de modtagne indberetningsskemaer indeholdt ikke en tilstrækkelig beskrivelse af hændelsesforløbet mv. i forbindelse med undersøgelsen. Det fremgik f.eks. ikke, om den unge fik oplyst grunden til undersøgelsen, om den unge var blevet opfordret til frivilligt at aflevere det, der blev søgt efter, eller hvordan undersøgelsen forløb. Herudover manglede der i flere tilfælde oplysninger om inddragelse af den unge, jf. pkt. 4.3.3 nedenfor.

Ombudsmanden anbefalede alle fire opholdssteder, som havde foretaget undersøgelser, at sikre, at indberetningsskemaerne udfyldes fyldestgørende.

Ombudsmanden anbefaler generelt, at det sikres, at indberetningsskemaerne indeholder en fyldestgørende beskrivelse af hændelsesforløbet i forbindelse med undersøgelsen, herunder en angivelse af, om barnet eller den unge er gjort bekendt med grunden til undersøgelsen og er opfordret til frivilligt at aflevere eventuelle effekter.

4.3.3. Inddragelse af den unge

Gennemgangen af indberetningsskemaerne om undersøgelse af person og opholdsrum viste, at den unge i de fleste tilfælde fik lejlighed til at udtale sig om episoden, men at det ikke fremgik tydeligt af skemaerne, om den unge blev gjort bekendt med registreringen. Ombudsmanden anbefalede som nævnt ovenfor under pkt. 4.3.2 de fire opholdssteder, som havde foretaget undersøgelser, at sikre, at indberetningsskemaerne udfyldes fyldestgørende.

4.4. Kendskab til reglerne

Besøgsholdene fik under besøgene det generelle indtryk, at de ansatte på de fleste af opholdsstederne havde et overordnet kendskab til reglerne om undersøgelse af person og opholdsrum, men også at nogle ansatte var usikre på enkelte centrale elementer i bestemmelserne.

Hovedparten af opholdsstederne havde interne retningslinjer om både undersøgelse af personer og opholdsrum. Retningslinjerne var imidlertid i flere tilfælde ikke fyldestgørende eller tydelige i forhold til centrale krav i regelgrundlaget. Det var bl.a. ikke alle steder tydeligt, hvem der kan beslutte at foretage en undersøgelse, eller at der skal udfærdiges en liste over inddragede genstande, som tilhører den unge, og at den unge skal have listen udleveret. Herudover fremgik det ikke alle steder, at personundersøgelser kun undtagelsesvist må foretages og overværes af personer af et andet køn end den unge.

Ombudsmanden gav et opholdssted en anbefaling om at sikre, at alle ansatte har kendskab til reglerne om undersøgelse af opholdsrum. Samtidig gav ombudsmanden tre opholdssteder anbefalinger, som havde til formål at sikre, at de interne retningslinjer om undersøgelse af person og opholdsrum beskriver de centrale krav i de gældende regler. Et af de øvrige opholdssteder fik en anbefaling herom alene vedrørende retningslinjerne om opholdsrum, sammen med en anbefaling om at overveje at udarbejde interne retningslinjer om personundersøgelser. Et andet opholdssted fik en anbefaling om at overveje at udarbejde skriftlige retningslinjer om undersøgelse af opholdsrum, som beskriver de centrale krav i lovgivningen.

Som det fremgår ovenfor under pkt. 3.4, anbefaler ombudsmanden generelt, at det sikres, at personalet har tilstrækkeligt kendskab til reglerne i voksenansvarslovgivningen, og at opholdsstederne har skriftlige retningslinjer om fysisk magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten. Det omfatter reglerne om undersøgelse af person og opholdsrum.

I forbindelse med nogle af tilsynsbesøgene henledte besøgsholdene stedernes opmærksomhed på, at tilbageholdelse af genstande skal registreres på indberetningsskemaet, som har et særskilt felt hertil.

4.5. Information om rettigheder

Som det fremgår ovenfor under pkt. 3.5, anbefaler ombudsmanden generelt, at det sikres, at børn, unge og forældremyndighedsindehavere – i forbindelse med barnets eller den unges anbringelse – informeres om deres rettigheder i relation til magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten, herunder klageadgang. Ombudsmanden anbefaler i den forbindelse, at opholdssteder overvejer at udarbejde skriftligt materiale om rettigheder og klageadgang, som kan udleveres ved anbringelsen.

5. Tilbageførsel ved rømning og tilbageholdelse i forbindelse med eller under en anbringelse

5.1. Reglerne

Det følger af voksenansvarsloven, at personalet på et opholdssted kan tilbageføre et anbragt barn eller en anbragt ung, der rømmer, når visse betingelser er opfyldt. Endvidere kan der træffes afgørelse om, at et anbragt barn eller en anbragt ung kan tilbageholdes på opholdsstedet i forbindelse med eller under en anbringelse. Tilbageførsel ved rømning og tilbageholdelse skal gennemføres under iagttagelse af de generelle principper for magtanvendelse, jf. ovenfor under pkt. 3.1.

TILBAGEFØRSEL VED RØMNING OG TILBAGEHOLDELSE

Hvem og hvad

Tilbageførsel ved rømning

Personalet kan som led i omsorgspligten tilbageføre et anbragt barn eller en anbragt ung, der rømmer. Ved "*tilbageførsel*" forstås, at personalet kan fastholde og føre barnet eller den unge tilbage til opholdsstedet. Ved "*rømning*" forstås, at barnet eller den unge har forladt opholdsstedet og ikke har til hensigt at vende tilbage.

Tilbageholdelse

Børn og unge-udvalget eller Ungdomskriminalitetsnævnet kan træffe afgørelse om, at et anbragt barn eller en anbragt ung kan tilbageholdes på opholdsstedet i op til *14 dage i forbindelse med anbringelsen*. Der kan også træffes afgørelse om tilbageholdelse på opholdsstedet i op til *14 dage under anbringelsen*. En sådan tilbageholdelse kan opretholdes i op til *14 dage yderligere*, når særlige forhold gør sig gældende.

Personalet kan – inden for rammerne af afgørelsen om tilbageholdelse – fysisk fastholde barnet eller den unge for at forhindre barnet eller den unge i at forlade opholdsstedet.

Hvornår

Tilbageførsel ved rømning

Tilbageførsel ved rømning kan anvendes, når barnet eller den unge udviser en adfærd, der medfører *risiko for skade på barnet eller den unge selv eller på andre*.

Tilbageholdelse

Tilbageholdelse kan ske, når det må anses for at have afgørende betydning for at imødekomme et barns eller en ungs *særlige behov for støtte*, og det vurderes at have *afgørende betydning for den socialpædagogiske behandling*.

Dokumentation og høring

Opholdsstedet skal *registrere og indberette* tilbageførsel ved rømning og tilbageholdelse.

Barnet eller den unge skal *gøres bekendt med indberetningen* og have *lejlighed til at udtale sig*.

5.2. Omfanget af tilbageførsel ved rømning

Ingen af de besøgte opholdssteder havde foretaget tilbageførsler ved rømning inden for de seneste tre år.

Alle besøgsstederne oplyste, at de har eller har haft unge, som rømmer. Stederne tilbagefører imidlertid ikke ved brug af magt, men anvender derimod en pædagogisk tilgang til de unge for at få dem til frivilligt at returnere til opholdsstedet. Opholdsstederne redegjorde for, hvordan de forsøger at skabe kontakt til en ung, som er rømmet, f.eks. via telefon, sms eller sociale medier. Flere af stederne oplyste også, at de følger efter en ung, hvis personalet bliver opmærksom på, at en ung rømmer, med henblik på at overtale den pågældende til at returnere frivilligt. Stederne oplyste, at hvis de er bekymrede for en ung, som er rømmet, kontakter de politiet, og flere af stederne oplyste samtidig, at hvis det bliver nødvendigt at bringe en ung tilbage med magt, vil de af hensyn til stedets relation til den unge overlade det til politiet.

De fleste af stederne havde interne retningslinjer om tilbageførsel ved rømning, men det var besøgholdenes generelle indtryk, at de ansatte havde et begrænset kendskab til reglerne herom. Ombudsmanden anbefaler som nævnt under pkt. 3.4 generelt, at det sikres, at personalet har tilstrækkeligt kendskab til reglerne i voksenansvarsloven. Det omfatter reglerne om tilbageførsel ved rømning.

Ombudsmanden gav et opholdssted en anbefaling om at sikre, at de interne retningslinjer om tilbageførsel ved rømning beskriver de centrale krav i de gældende regler.

5.3. Omfanget af tilbageholdelse i forbindelse med eller under en anbringelse

Flere af de besøgte opholdssteder havde haft en enkelt eller enkelte unge, hvor der havde været truffet afgørelse om tilbageholdelse. Ingen af stederne havde imidlertid haft behov for at forhindre de pågældende unge i at forlade opholdsstedet. Enkelte af besøgsstederne oplyste, at de ville afvise eller overveje at afvise at modtage en ung, hvor der var truffet afgørelse om tilbageholdelse.

Flere af stederne havde interne retningslinjer om tilbageholdelse i forbindelse med eller under en anbringelse.

Ombudsmanden gav et opholdssted en anbefaling om at sikre, at de interne retningslinjer om tilbageholdelse i forbindelse med eller under en anbringelse er i overensstemmelse med de gældende regler.

6. Rusmiddeltest

6.1. Reglerne

Det følger af voksenansvarsloven, at der på et opholdssted kan anvendes rusmiddeltest, når visse betingelser er opfyldt.

RUSMIDDELTEST

Hvornår

Personalet kan anvende en rusmiddeltest, når et barn eller en ung har et *misbrug*, eller der er *konkrete grunde til at antage, at barnet eller den unge har indtaget rusmidler*.

Generelt samtykke

Barnet eller den unge skal *forinden aflæggelsen af en rusmiddeltest have afgivet et generelt samtykke* til anvendelse af rusmiddeltest. For børn under 12 år skal forældremyndighedsindehaverne have afgivet et generelt samtykke.

Samtykket skal være *informeret, frivilligt og udtrykkeligt*. Et generelt samtykke kan altid *tilbagekaldes* af barnet eller den unge samt af forældremyndighedsindehaverne.

Frivillig medvirken ved konkret test

Barnet eller den unge skal *medvirke frivilligt til, at rusmiddeltesten aflægges* i den konkrete situation. Det må ikke få negative konsekvenser for barnet eller den unge, hvis barnet eller den unge ikke vil aflægge testen.

Orientering

Forældremyndighedsindehaverne og den anbringende kommune skal altid orienteres om, at der er anvendt en rusmiddeltest i en konkret situation, herunder testens resultat. Orientering kan ske mundtligt.

6.2. Anvendelsen af rusmiddeltest

De besøgte opholdssteder havde i varierende omfang anvendt rusmiddeltest gående fra nogle enkelte test og op til omkring 50 test i alt de seneste tre år. Et enkelt besøgssted anvendte efter det oplyste ikke rusmiddeltest af hensyn til relationen mellem de ansatte og de unge og det pædagogiske arbejde på stedet.

Besøgsholdene fik under tilsynsbesøgene generelt det indtryk, at stederne havde fokus på at sikre, at rusmiddeltest anvendes i overensstemmelse med

reglerne herom. Det var endvidere det generelle indtryk, at en test kun gennemføres i den konkrete situation, hvis den unge medvirker frivilligt. Dog var enkelte opholdssteder ikke opmærksomme på, at der i relevant omfang skal afgives et generelt samtykke til aflæggelse af rusmiddeltest, f.eks. i forbindelse med anbringelsen.

Ombudsmanden anbefalede to opholdssteder at sikre, at der i relevant omfang indhentes et generelt samtykke til anvendelse af rusmiddeltest hos de unge, enten i forbindelse med anbringelsen eller undervejs i anbringelsesforløbet, hvis der opstår behov for at kunne anvende test.

Hovedparten af opholdsstederne var opmærksomme på kravet om at orientere forældremyndighedsindehavere om anvendelsen af en test, herunder om testens resultat. Til gengæld orienterede nogle af stederne ikke eller ikke konsekvent den anbringende kommune ved anvendelsen af en test.

Ombudsmanden anbefalede tre opholdssteder at sikre, at den anbringende kommune orienteres om anvendelsen af en rusmiddeltest og om testens resultat. For et af disse opholdssteder omfattede anbefalingen også orientering af forældremyndighedsindehaveren.

Ombudsmanden anbefaler generelt, at det sikres, at rusmiddeltest anvendes i overensstemmelse med reglerne herom, herunder at et generelt samtykke til anvendelse af rusmiddeltest indhentes enten i forbindelse med anbringelsen eller undervejs i anbringelsesforløbet, hvis der opstår behov for at kunne anvende test, og at den anbringende kommune og forældremyndighedsindehavere orienteres om anvendelsen af en rusmiddeltest og om testens resultat.

Et af opholdsstederne oplyste, at den anbringende kommune ikke nødvendigvis bliver informeret efter hver enkelt test, men at man nogle gange "puljer" orienteringerne, ligesom stedet i et enkelt tilfælde havde aftalt med en ung, som blev testet regelmæssigt, at han selv orienterede sine forældre.

Ombudsmanden drøftede efterfølgende spørgsmålet om at "pulje" orienteringerne samt at overlade det til en ung selv at orientere forældremyndighedsindehavere på et møde med Social-, Bolig- og Ældreministeriet. Ministeriet har tilkendegivet, at det er ministeriets opfattelse, at en orientering må antages at skulle ske i umiddelbar forlængelse af testen, at det er anbringelsesstedet, som har orienteringsforpligtelsen, og at denne forpligtelse ikke kan overlades til f.eks. den unge selv.

Et enkelt af stederne oplyste, at rusmiddeltest alene anvendes, når de unge selv ønsker at få foretaget en test, og at stedet ikke i disse tilfælde orienterer forældremyndighedsindehaveren og den anbringende kommune om anvendelsen af rusmiddeltest, da der ifølge stedet i givet fald er en risiko for, at de unge ikke vil tage testen. Et af de øvrige opholdssteder tilkendegav ligeledes, at de ikke ville foretage orientering i et sådant tilfælde, hvor den unge selv kom og bad om at få foretaget en test.

Ombudsmanden har på den baggrund drøftet spørgsmålet om regelgrundlaget for test i sådanne tilfælde med Social-, Bolig- og Ældreministeriet, og ombudsmanden har efterfølgende indledt en undersøgelse af egen drift over for ministeriet om anvendelsesområdet for reglerne om rusmiddeltest.

Flere af opholdsstederne havde interne retningslinjer vedrørende rusmiddeltest, og ombudsmanden gjorde to opholdssteder opmærksom på enkelte forhold vedrørende stedets retningslinjer, som burde tydeliggøres.

7. Forebyggelse og håndtering af alkohol- og stofmisbrug, seksuelle overgreb og selvskadende adfærd

7.1. Forebyggelse og håndtering af alkohol- og stofmisbrug

Flere af de besøgte opholdssteder modtog unge med behandlingskrævende misbrugsproblematikker, mens andre steder oplyste, at de som udgangspunkt ikke modtager unge med et aktivt misbrug. Alle de besøgte opholdssteder redegjorde i relevant omfang for det eksterne samarbejde med bl.a. kommunale misbrugscentre i forhold til unge med misbrugsproblematikker. Enkelte af stederne havde en intern misbrugsbehandler.

Det var besøgsholdenes generelle indtryk, at stederne var opmærksomme på i relevant omfang at søge læge til de unge ved mistanke om abstinenser. Nogle af stederne oplyste, at de tilbyder alternative behandlingsformer mod bl.a. abstinenser, som f.eks. NADA-akupunktur og hypnose.

Ombudsmanden gav ingen anbefalinger vedrørende forebyggelse og håndtering af alkohol- og stofmisbrug. Et opholdssted blev dog gjort opmærksom på, at en lægefaglig udredning – og eventuelt behandling – i forbindelse med abstinenser i relevant omfang bør tilbydes de unge forud for eller sideløbende med iværksættelse af alternative behandlingsformer som hypnose og akupunktur. På et af de øvrige steder tilkendegav besøgsholdet over for ledelsen, at det var besøgsholdets vurdering, at der var behov for øget fokus på abstinenser og tegn på abstinenser.

7.2. Forebyggelse og håndtering af seksuelle overgreb

Det var besøgsholdenes generelle indtryk, at de besøgte opholdssteder i relevant omfang havde fokus på forebyggelse og håndtering af seksuelle overgreb. Alle opholdsstederne havde internt materiale om håndtering af seksuelle overgreb. Der var i den forbindelse en drøftelse med flere af opholdsstederne om, at det er vigtigt, at det fremgår af materialet, hvilke tegn på overgreb de ansatte skal være opmærksomme på.

Det var samtidig besøgsholdenes generelle indtryk, at stederne var opmærksomme på at få talt om mistanke om og håndtering af seksuelle overgreb på personalemøder mv.

Ombudsmanden gav et opholdssted en anbefaling om at sikre, at medarbejderne har viden om tegn på seksuelle overgreb og den fremgangsmåde, der skal følges ved mistanke om overgreb, eventuelt ved at uddybe de interne retningslinjer herom.

Flere af opholdsstederne oplyste, at de har eller har haft unge, som har været udsat for seksuelle overgreb forud for anbringelsen, og at der er fokus på at sikre, at de får den relevante hjælp under anbringelsen i form af bl.a. psykologhjælp.

Enkelte steder nævnte, at de har haft unge, som sugardatede. Flere af stederne gav endvidere udtryk for, at de unges adfærd på internettet er en udfordring i forhold til bl.a. deling af billeder mv., men at stederne generelt er opmærksomme på at tale med de unge om god adfærd på nettet.

7.3. Forebyggelse og håndtering af selvskadende adfærd

Hovedparten af besøgsstederne oplyste, at de har eller har haft unge med selvskadende adfærd. Et af stederne oplyste, at stort set alle de unge, som stedet modtager, har selvskadende adfærd ved anbringelsen. Den primære form for selvskade er cutting.

Besøgsstederne redegjorde i relevant omfang for, at unge med selvskadende adfærd har adgang til psykologfaglig bistand, og at de ansatte har adgang til ekstern supervision i forhold til håndtering af unge med selvskade.

De fleste opholdssteder havde internt materiale på området, og ombudsmanden gav ingen anbefalinger vedrørende forebyggelse og håndtering af selvskadende adfærd. Et opholdssted blev dog gjort opmærksom på, at stedet bør overveje at udarbejde skriftlige retningslinjer om forebyggelse og håndtering af selvskade og selvmordforsøg.

8. Sundhed

8.1. Generelt

Et barn har ret til at nyde den højest opnåelige sundhedstilstand samt adgang til at få sygdomsbehandling og genoprettelse af helbredet. Det følger af børnekonventionen.

Besøgsstederne redegjorde under besøgene for de unges adgang til sundhedsbetjening, herunder behandling ved alment praktiserende læge, tandlæge og speciallæger. Besøgene efterlod generelt det indtryk, at stederne i relevant omfang havde fokus på de unges sundhedsmæssige forhold og deres adgang til sundhedsbetjening.

Besøgsstederne oplyste, at de unge i forbindelse med anbringelsen typisk skifter til det lokale lægehus eller til en læge i nærområdet. Nogle af stederne oplyste, at der ofte ikke er fyldestgørende sundhedsfaglig dokumentation i form af helbredsoplysninger mv. vedrørende de unge, når de ankommer, og at det kan tage noget tid at få den unges tidligere læge mv. til at sende oplysningerne.

Flere steder tilkendegav at have et velfungerende samarbejde med psykiatrien, mens enkelte steder beskrev forskellige udfordringer i samarbejdet med psykiatrien i form af ventetid, manglende udredning eller behandlingstilbud bl.a. til unge, der tillige har et misbrug.

8.2. Sundhedsfaglige procedurer

Korrekt håndtering af medicin er afgørende for patientsikkerheden, og Sundhedsstyrelsen har udstedt dels en vejledning om udfærdigelse af instrukser, dels en vejledning om ordination og håndtering af lægemidler.

Ombudsmanden gav et opholdssted en anbefaling om at sikre, at de gældende retningslinjer for sundhedsfaglig virksomhed overholdes, herunder vedrørende medicin håndtering, utilsigtede hændelser samt instruktion og supervision af de ansatte. Et andet opholdssted fik en anbefaling om at sikre, at stedets medicin håndteringsinstruks samt praksis vedrørende medicin håndtering følger de gældende retningslinjer, bl.a. med hensyn til dispensering af PN-medicin.

Ombudsmanden anbefaler generelt, at det sikres, at medicinbehandling foregår i henhold til de gældende regler, og at medicininstrukser er udfærdiget i overensstemmelse med Sundhedsstyrelsens vejledning om udfærdigelse af instrukser.

Med venlig hilsen

Niels Fenger